

Edelény: sérült gátakkal várják az esőzést

„Védtelebnek vagyunk, mint a tavaszi áradáskor”

Az edelényiek napok óta aggodva figyelik az eget. Az előrejelzések szerint újabb nagy esőzések várhatók, s a Bódva melletti gát állapota most sokkal rosszabb, mint az idei, májusi és júniusi rekordmértű árvíz előtt volt. A több helyen lyukas és megrogyott védvonal helyreállításához pénz kellene.

Doros Judit Miskolc

– Látja ott azt a gátrészt? Olyan, mint a szita, tele van lyukakkal – mutat egy idős férfi Edelényben, a Bódva hídján állva a barokk L’Huillier-Coburg-kastély felőli folyópartra. A gát viharvert, s messziről is látszik, hogy többméteres szakaszon megsuvadt, néhol berogyott, máshol pedig egész karéjokat vajt bele a víz. A folyó melletti utcákban élőkkel beszélgetve szinte mindenki ugyanazt az aggódo kérdést teszi fel: mi lesz, ha megismétlődik a tavaszi árvíz, s a sérülékeny gátat könnyebben törí a megáradt folyó?

Az itteni, állami tulajdonban, s az Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (Ékövizig) kezelésében lévő védmű nem a szabványos előírások szerint épült, hivatalosan nem is gát a neve, hanem depónia: a mederkotrásokból korábban kikerült iszapból és törmelékcsövekből emelték a folyó mellé az évek során. Tavasszal ez a töltés nem bírta megtartani az esőzések miatt hatalmasra duzzadt Bódva vizét: a folyó Edelénynél 335 centiméter magasra duzzadt, ami harminc

Mi lesz, ha ősszel is jön az árvíz? Fotó: Kurucz Árpád

centiméterrel meghaladta a korábban mért, addigi legmagasabb, 305 centiméteres vízállást. A „plusz” harminc centimétert a gyenge gátak és a sebtében a töltés tetejére pakolt homokzsákoknak kellett volna megtartaniuk, de június 4-én, pénteken hajnalban a víz végül áttörte az ideiglenes védvonalat, s több helyen megbontotta a töltést is. Edelény egy részét előntötte a Bódva, s rövid időn belül egyméteres magasságú víztömeg zúdult a part menti utcákra. Száznyolcvan családot, ötszázötven embert kellett azonnal kitelepíteni és biztonságos helyre, barátokhoz, rokonokhoz, illetve az önkormányzat

által kijelölt átmeneti szállásra vinni. Huszonnégy ház lakhatatlanná vált, ezek tulajdonosai jogosultak az állam által felkínált, ingatlanonként nagyjából tízmillió forintos állami támogatásra, amelyből a kártérítésként kifizetett biztosítási összeget és a pénzbeli adományokat le kell vonni. A károsult családok jó része, tizennyolc ingatlantulajdonos úgy döntött, hogy a város biztonságosabbnak vélt részén vásárol másik házat. Hatan építkeznek, ők azonban nem kérték az állami segítséget, mert nem tudták az október végi határidőre befejezni a munkákat, márpedig akkor vissza kellene fizetniük a támogatást.

Edelény polgármestere, Molnár Oszkár, az elmúlt hetekben többször is jelezte mind az érintett vízügyi igazgatóság, mind a kormány illetékes szervei felé: az árvíz miatt megsérült gátak állapota miatt az eddiginél is bizonytalanabb helyzetbe került a tizenegyezer lakosú borsodi város. – Védtelebnek vagyunk, mint a tavaszi áradáskor: az Edelényt védő két kilométeres, Bódva menti depónia több helyen berogyott, s van olyan, húsz méter hosszú szakasz, amelyet szinte „legyalult” az áradás – panaszolja a polgármester. Molnár Oszkár szerint az amúgy sem szabványos gát rendkívüli terhelésnek volt ki-

téve májusban és júniusban, hiszen négyszázezer homokzsákot raktak végig a folyó mellett, s a kritikus napokban egyszerűen akár húsz ezer ember is a töltések tetején tartózkodott. Emiatt a gát össze is tömörödött, s jelenleg több helyen tízhúsz centiméterrel is alacsonyabb, mint az idei, tavaszi áradás előtt volt.

– Szorongató a helyzet, az emberek újból félnek, jön az ősz, vele a nagy esőzések, s ami még rosszabb: közeleg a tél, majd utána a tavaszi hóolvadás. Ebben a helyzetben a tavaszinál kisebb áradás is katasztrófát okozhat – véli a polgármester.

A Vidékfejlesztési Minisztériumban megkérdeztük: ebben a helyzetben milyen segítséget kaphat Edelény? Arra is választ kerestünk, hogy az árvíz sújtotta területeken hol sérültek leginkább a gátak, depóniák, s van-e átfogó terv a helyreállításra. A tárca sajtóirodájának válasza szerint az Ékövizig területén 2009 vége és 2010. június között valamennyi folyón és kisvízfolyáson több olyan, egymást követő árhullám vonult le, amely nem egy esetben évtizedes rekordokat megdöntő vízállásokkal rendkívüli helyzeteket teremtett. A Sajó és a Hernád menti árvízvédelmi töltések, valamint a Bódva vízartó depóniái és a Heves megyei Tarna vízrendszerében található töltések szenvedtek el a legjelentősebb károkat – a becsült helyreállítási költség meghaladja az 1,3 milliárd forintot. A legkritikusabb helyeken ideiglenesen történtek ugyan helyreállítások, azonban a végleges árvíz biztonsági megerősítéséig az

érintett védvonalszakaszokon továbbra is harmadfokú árvízvédelmi készütséget tartanak fenn. Kérdésünkre, hogy Edelényben – ahol a polgármester szerint több helyen megsüllyedt a depónia a védekezéskor rárakott zsákok miatt, és egy húszméteres szakaszon teljesen „legyalulta” a víz a gátat – mikor állítják helyre a sérült védművet, a tárca sajtóosztályától azt a választ kaptuk: az edelényi vízartó depónia több helyen veszített eredeti szelvényéből, illetve a védképességéből, s valóban történtek rézsúvadások, azonban – tették hozzá – a „gátsüllyedés” vagy a „legyalulta” kifejezések egyáltalán nem fedik a valóságot. Közölték: anyagi forrásoktól függ a védmű helyreállításának feltétele, s ezek előteremtéséről kormány-előterjesztés készül.

Az edelényiek mindeközben rettegve várják a következő áradást. Nem alaptalanul: eddig még egy kapavágás sem történt a védvonalak helyreállítása érdekében.

• Tizenhatmillió forint folyt be a Magyar Posta által forgalomba hozott Árvízkarosultakért felárasztott bélyegek megvásárlásából: ezt az összeget a Katolikus Karitászs közreműködésével az árvíz sújtotta Felsőzsolca és a viharokot szenvedett Hollóháza rászorultjaihoz juttatják el – az erről szóló támogatási megállapodást ma írja alá Schmidt Pál, a Magyar Posta vezérigazgatója és Spányi Antal püspök, a Katolikus Karitászs elnöke.